

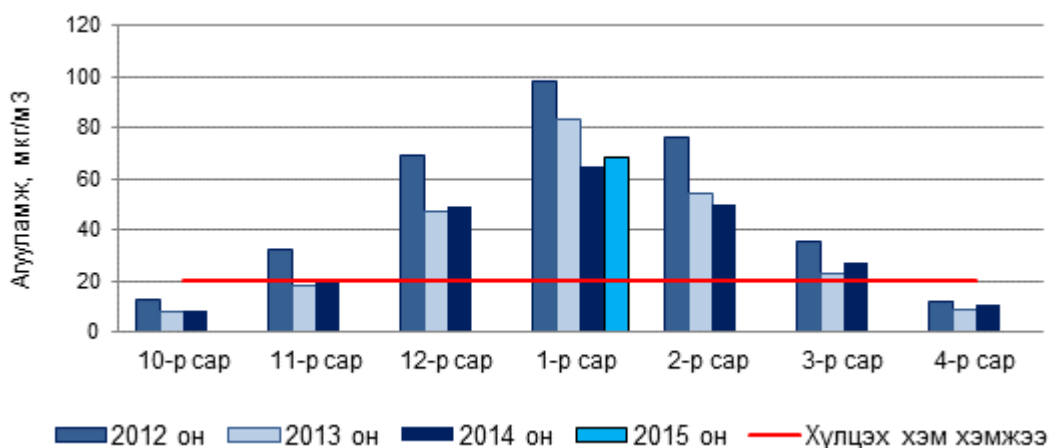
Хүйтний улирал буюу 2012-2015 оны 1-4, 10-12 дугаар сарын
Улаанбаатар хотын агаарын чанарын төлөв байдал
/2014 оны 10-12, 2015 оны 1 дүгээр сарын байдлаар/

Улаанбаатар хотын агаарын чанарыг гэр хороолол, автозам, орон сууцны хороолол, үйлдвэрийн дүүрэг орчимд агаар бохирдуулах бодис болох хүхэрлэг хий (SO_2), азотын давхар исэл (NO_2), том ширхэглэгт тоосонцор (PM_{10}), нарийн ширхэглэгт тоосонцор ($\text{PM}_{2.5}$), нүүрстөрөгчийн дутуу исэл (CO) болон цаг уурын үзүүлэлтүүдийг автомат болон автомат бус багажаар хэмжин тодорхойлсон байна.

Хүйтний улирал буюу 2014 оны 10-12, 2015 оны 1 дүгээр сард агаар дахь агаар бохирдуулах бодисын сарын дундаж агууламжийг 2013, 2014 оны мөн үетэй харьцуулахад том ширхэглэгт тоосонцор **70 мкг-аар буюу 24%-иар**, нарийн ширхэглэгт тоосонцор **17 мкг-аар буюу 13%-иар**, азотын давхар исэл **12 мкг-аар буюу 20%-иар** тус тус **бага**, хүхэрлэг хийн агууламж **2 мкг-аар буюу 6%-иар их** байна.

2012-2015 оны хүйтний улирал (1-4 дүгээр сар, 10-12 дугаар сар)-ын Улаанбаатар хотын агаарын чанарын төлвийг агаар бохирдуулах бодис тус бүрээр дараах зургуудад харууллаа.

Хүхэрлэг хий (SO_2)

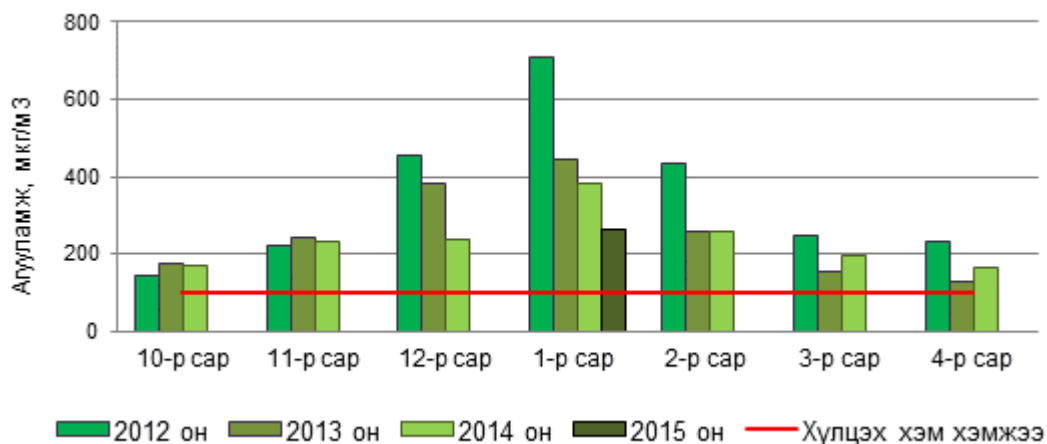
Зураг 1. Хүйтний улирлын хүхэрлэг хийн сарын дундаж агууламж, 2012-2015 он

2014 оны 10-12, 2015 оны 1 дүгээр сарын агаар дахь хүхэрлэг хийн дундаж агууламжийг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 10-12 дугаар сард ойролцоо түвшинд, 1 дүгээр сард **3 мкг-аар их буюу 5%-иар их** байна. Харин сарын дундаж агууламжийг MNS 4585:2007 Агаарын чанарын стандарт дахь хүлцэх хэм хэмжээ (цаашид АЧС дахь ХХХ гэх)-тэй харьцуулахад 2014 оны 10-11 дүгээр сард ХХХ-нд байсан бол 12 дугаар сард 2.4 дахин, 2015 оны 1 дүгээр сард 3.4 дахин тус тус их (Зураг 1) байна.

Хүхэрлэг хийн 24 цагийн дундаж агууламжийг 2014 оны 10 дугаар сард нийт 234 удаа хэмжснээс 7%-д, 11 дүгээр сард 202 удаа хэмжилт хийснээс 50%-д, 12 дугаар сард 243 удаа хэмжснээс 94%-д, 2015 оны 1 дүгээр сард 217 удаа хэмжснээс 95%-д нь АЧС дахь ХХХ-ээс давсан тохиолдол ажиглагджээ.

Хүйтний улирлын 2014 оны 10-12, 2015 оны 1 дүгээр сарын 24 цагийн дунджийн хамгийн их агууламж 1-р сард гэр хороолол (1-р хороолол) орчимд 195 мкг/м³ хүрч АЧС дахь ХХХ-тэй харьцуулахад 9.7 дахин их, өмнөх онд ажиглагдсан 24 цагийн дунджийн хамгийн их агууламжтай харьцуулахад 1.1 дахин бага байна.

Том ширхэглэгт тоосонцор (PM10)

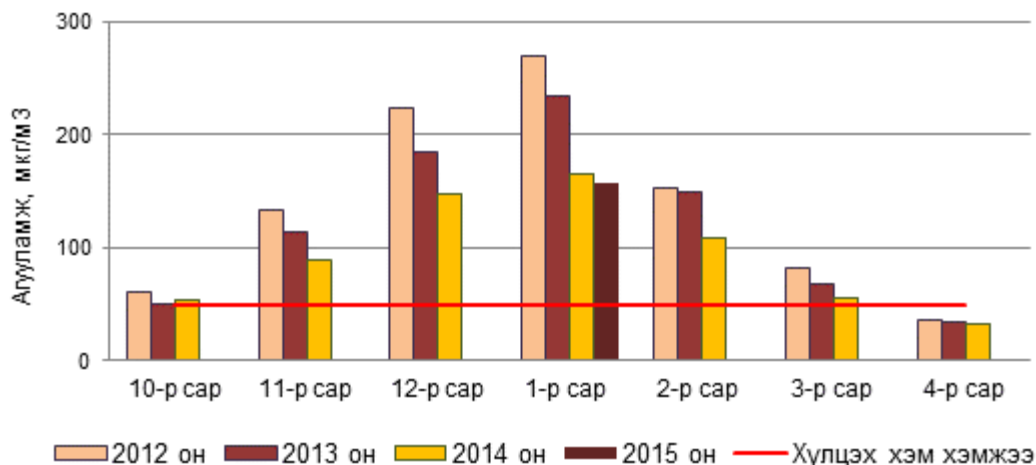
Зураг 2. Хүйтний улирлын том ширхэглэгт тоосонцрын сарын дундаж агууламж, 2012-2015 он

2014 оны 10-12, 2015 оны 1 дүгээр сарын агаар дахь том ширхэглэгт тоосонцор (PM10)-ын сарын дундаж агууламжийг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 10 дугаар сард **3 мкг-аар** буюу **2%-иар**, 11 дүгээр сард **10 мкг-аар** буюу **4%-иар**, 12 дугаар сард **147 мкг-аар** буюу **38%-иар**, 1 дүгээр сард **121 мкг-аар** буюу **32%-иар** тус тус бага байна. Харин сарын дундаж агууламжийг АЧС дахь ХХХ-тэй харьцуулахад 2014 оны 10 дугаар сард 1.7 дахин их, 11, 12 дугаар сард тус бүр 2.3 дахин их, 2015 оны 1 дүгээр сард 2.6 дахин их (Зураг 2) байна.

Том ширхэглэгт тоосонцрын 24 цагийн дундаж агууламжийг 2014 оны 10 дугаар сард нийт 121 удаа хэмжснээс 83%-д, 11, 12 дугаар сард тус бүр 137 удаа хэмжилт хийснээс 89%-д, 2015 оны 1 дүгээр сард 122 удаа хэмжснээс 75%-д нь АЧС дахь ХХХ-ээс давсан тохиолдол ажиглагджээ.

2014 оны 10-12, 2015 оны 1 дүгээр сард 24 цагийн дунджийн хамгийн их агууламж 1 дүгээр сард 100 айл орчимд 1101 мкг/м³ хүрч АЧС дахь ХХХ-тэй харьцуулахад 11 дахин их, өмнөх онд ажиглагдсан 24 цагийн дунджийн хамгийн их агууламжтай харьцуулахад 1.9 дахин бага байна.

Нарийн ширхэглэгт тоосонцор (PM2.5)

Зураг 3. Хүйтний улирлын нарийн ширхэглэгт тоосонцрын сарын дундаж агууламж, 2012-2015 он

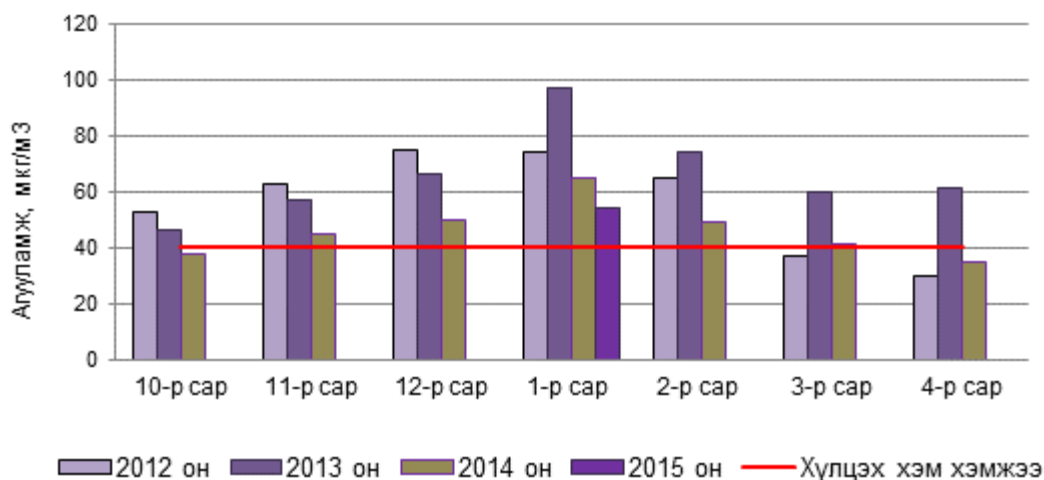
2014 оны 10-12, 2015 оны 1 дүгээр сарын агаар дахь нарийн ширхэглэгт тоосонцор (PM2.5)-ын сарын дундаж агууламжийг 2013, 2014 оны мөн үетэй харьцуулахад 10 дугаар сард **4 мкг**-аар буюу **8%**-иар их, 11 дүгээр сард **24 мкг**-аар буюу **21%**-иар, 12 дугаар сард **38 мкг**-аар буюу **20%**-иар, 1 дүгээр сард **9 мкг**-аар буюу **5%**-иар тус тус бага байна.

Сарын дундаж агууламжийг АЧС дахь ХХХ-тэй харьцуулахад 2014 оны 10 дугаар сард 1.1 дахин их, 11 дүгээр сард 1.8 дахин их, 12 дугаар сард 2.9 дахин их, 2015 оны 1 дүгээр сард 3.1 дахин их (Зураг 3) байна.

24 цагийн дундаж агууламжийг 2014 оны 10 дугаар сард нийт 62 удаа хэмжснээс 48%-д, 11 дүгээр сард 59 удаа хэмжснээс 76%-д, 12 дугаар сард 60 удаа хэмжилт хийснээс 92%-д, 2015 оны 1 дүгээр сард 59 удаа хэмжснээс 97%-д нь АЧС дахь ХХХ-ээс давсан тохиолдол ажиглагджээ.

Хүйтний улирлын 2014 оны 10-12, 2015 оны 1 дүгээр сарын 24 цагийн дунджийн хамгийн их агууламж Баруун 4 зам орчим 1 дүгээр сард 436 мкг/м^3 хүрч АЧС дахь ХХХ-тэй харьцуулахад 8.7 дахин их, өмнөх онд ажиглагдсан 24 цагийн дунджийн хамгийн их агууламжтай харьцуулахад 1.6 дахин бага байна.

Азотын давхар исэл (NO_2)

Зураг 4. Хүйтний улирлын азотын давхар ислийн сарын дундаж агууламж, 2012-2015 он

2014 оны 10-12, 2015 оны 1 дүгээр сарын агаар дахь азотын давхар ислийн сарын дундаж агууламжийг өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 10 дугаар сард **9 мкг**-аар буюу **17%**-иар, 11 дүгээр сард **12 мкг**-аар буюу **21%**-иар, 12 дугаар сард **16 мкг**-аар буюу **24%**-иар, 1 дүгээр сард **11 мкг**-аар буюу **17%**-иар тус тус бага байна.

Азотын давхар ислийн сарын дундаж агууламжийг АЧС дахь ХХХ-тэй харьцуулахад 2014 оны 10 дугаар сард хэвийн, 11, 12 дугаар сард 1.1-1.2 дахин их, 2015 оны 1 дүгээр сард 1.4 дахин их /Зураг 4/ байна.

24 цагийн дундаж агууламжийг 2014 оны 10 дугаар сард нийт 207 удаа хэмжснээс 42%-д, 11 дүгээр сард 199 удаа хэмжилт хийснээс 52%-д, 12 дугаар сард 228 удаа хэмжилт хийснээс 63%-д, 2015 оны 1 дүгээр сард 179 удаа хэмжснээс 71%-д нь АЧС дахь ХХХ-ээс давсан тохиолдол ажиглагджээ.

2014 оны 10-12, 2015 оны 1 дүгээр сарын 24 цагийн дунджийн хамгийн их агууламж Баруун 4 зам орчимд 11 дүгээр сард $135 \mu\text{g}/\text{m}^3$ хүрч АЧС дахь ХХХ-тэй харьцуулахад 3.4 дахин их, өмнөх онд ажиглагдсан 24 цагийн дунджийн хамгийн их агууламжтай харьцуулахад 1.4 дахин бага байна.

ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ГАЗАР